

Nr 44.

Av herr **Spångberg m. fl.**, om undantagande från preskription av rätt till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen.

Enligt olycksfallsförsäkringslagen erhålla arbetare, som i lagen avses, fri läkarvård samt sjukpenning och livränta för sjukdom eller kroppsskada uppkommen genom olycksfall i arbete. Vid dödsfall erhålla efterlämnade, för vilka den avlidne hade försörjningsplikt, viss i lagen bestämd ersättning. En försämring i lagens tillämpning har emellertid införts efter lagens tillkomst, i det att ersättningsanspråk, som uppkomma i anledning av olycksfallet, blivit underkastade bestämmelserna enligt kungl. förordningen den 4 mars 1864 om tioårig preskription och om kallelse av okända borgenärer. Införandet av denna praxis medför att rätten till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen anses förverkad, om mer än tio år förflutit utan att olycksfallet anmäls, liksom för sådana olycksfall, för vilka ersättning tidigare utgått men sedan en tioårsperiod tillbaka upphört. Därigenom kan den som drabbats av olycksfall gå förlustig all den hjälp, han enligt olycksfallslagen borde erhålla, såsom fri läkarvård jämte läkemedel, särskilda hjälpmedel såsom konstgjorda lemmar, proteser och dylikt, liksom sjukpenning eller livränta för sig och därtill berättigade familjemedlemmar.

Vi anföra nedan några olika fall, som belysa hur riksförsäkringsanstalten avgör ersättningsanspråk med tillämpning av preskriptionspraxis. En skogsarbetare, som skadats i arbete, har fått anspråk på ersättning avslaget, emedan mer än tio år förflutit mellan olycksfallet och anmälan till riksförsäkringsanstalten. Efter olycksfallet hade han vårdats på sjukhus omkring en månad. Därefter måste han för samma skada med olika mellanrum söka sjukhus- och läkarvård. Varken den skadade eller hans arbetsgivare kände till formerna för anmälan till riksförsäkringsanstalten, varför mer än tio år gingo innan anmälan om olycksfallet gjordes. Riksförsäkringsanstalten förklarade sig icke kunna upptaga ersättningsfrågan till prövning, emedan mer än tio år förflutit sedan eventuell fordran i anledning av olycksfallet uppkommit.

Ett annat exempel gäller en sjöman, som tidigare haft ersättning, men mer än tio år hade gått sedan anspråk på ny ersättning gjorts. Efter olycksfallet hade den skadade sjömannen åtnjutit fri läkarvård och sjukpenning under några månader. Efter tolv år måste han på nytt söka läkar- och sjuk-

husvård för samma skada och då genomgå operation, på vilken följde en beräknad invaliditetsgrad av $33\frac{1}{3}$ procent. Riksförsäkringsanstalten förklarade sig emellertid förhindrad att upptaga frågan om ersättning till behandling, när förnyat ersättningsanspråk icke blivit framställt inom tio år efter det ersättningsfrågan senast varit föremål för anstaltens prövning.

Ett ytterligare fall gäller ersättning åt efterlevande maka och minderåriga barn till följd av familjefaderns död, orsakad av tidigare olycksfall i arbete. Arbetaren hade i omedelbart sammanhang med olycksfallet åtnjutit läkarvård och sjukersättning från riksförsäkringsanstalten. Vid friskskrivningen utfärdade läkare intyg, att den skadade var återställd utan men från olycksfallet. Efter ca tolv år avled den skadade, och läkare kunde då konstatera, att döden orsakats av från olycksfallet kvarstående skada. Riksförsäkringsanstalten, som hade att besluta i ärendet, fann rätten till ytterligare ersättning på grund av olycksfallet jämlikt kungl. förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer vara förverkad.

Här ovan anförda fall ha, sedan riksförsäkringsanstalten avslagit framställningarna, genom propositioner samt motionsvis förelagts riksdagen, som, med frånträdande av preskriptionspraxis, funnit skäl föreligga att besluta ersättning åt de skadade och efterlevande, vilken ersättning enligt riksdagens beslut skulle utgå av statsmedel. Av riksdagens beslut i anförda fall framgår det orimliga i tillämpningen av tioårspreskriptionen i fråga om ersättning för skador vid olycksfall. Det är ej rimligt att betrakta skadeanspråk vid olycksfall som en vanlig fordran, vilken måste bevakas för att ej förfalla. Erfarenheten visar nämligen, att skador kunna yppa sig på nytt många år sedan den skadade ansetts frisk. Likaså kunna konstgjorda lemmar, proteser eller andra hjälpmedel, som den skadade erhåller kostnadsfritt i anledning av olycksfallet, behöva ersättas sedan mera än tio år ha förflutit, då ersättningsanspråk senast ställts. I alla sådana fall bör ersättning utgå.

Man kan inte tillämpa förordningen om tioårspreskription på olycksfall utan att samtidigt gå in för att eventuella framtida skadeanspråk skola bevakas genom periodvis återkommande läkarundersökningar även sedan den skadade förklarats frisk. Detta blir nödvändigt för att bevara rätt till ersättning om framtida men yppar sig. Ett dylikt förfarande torde dock ur flera synpunkter knappast anses lämpligt. Både praktiska skäl och kostnadssynpunkter tala mot ett dylikt bevakningssystem.

Ersättningsrätten till följd av olycksfall i arbete grundas på orsaker som ingalunda kunna betraktas som en vanlig fordran. Några preskriptionsbestämmelser finnas ej heller i olycksfallsförsäkringslagen utan ha tillkommit genom praxis efter ett beslut av riksförsäkringsanstalten år 1930. På grund av detta beslut kunna ersättningsberättigade gå förlustiga den läkar-

vård, sjukpenning etc., som tillerkännas genom olycksfallsförsäkringslagen. Detta är ett missförhållande, som bör rättas till genom att ersättningsrätten icke får göras till föremål för preskription. I den mån preskription skulle kunna anses tillämplig i fråga om olycksfall bör tillämpningen gälla endast så till vida att ersättning ej tillerkännes retroaktivt för längre tid än tio år räknat från det anmälan skett eller nya ersättningsanspråk gjorts.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta, att rätt till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen för olycksfall i arbete icke må kunna bli föremål för preskription.

Stockholm den 15 januari 1944.

Aug. Spångberg.

Sven Lundgren.

Edvin Gustafsson
i Bogla.

Lars Jonsson
i Haverö.

Erik W. Norén

Verner Karlsson.

Evald Ericsson
i Sörsjön.

H. E. Nordström.

Bertil Andersson,
Surahammar.

Göran Petterson,
Degerfors.

Patrik Svensson,
Alingsås.

Olof Andersson,
Malmö.

Ivar Jansson.

E. Oskar Åkerström.

Fritz Persson.